

JESS, INIMESED!

Merilin Mandel

Okei, tegelikult ma teen selle asja nüüd isegi lihtsamaks ja annan teile päris korraliku kuhja tegevusi, mida partneri(te)ga omavahel jagada saate.

Ma tean, et see pole lihtne ja lõbus teema – saunas on räägitud, et paljudes kodudes on olmekoorma jagunemine üks konfliktide allikas. Osalt tuleb see sellest, et naisuguseid vestluseid alustatakse tihti alles siis, kui üks osapool on juba kurnatud ja empaatiaks pole seega enam üleliia jaksu. Kui see on ka teie peres pingeline teema, siis lohutab ehk see, et ... te pole ainsad! Tegin hiljuti peaaegu tuhande viiesaja inimese seas küsitluse ja uurisin,

kuidas on nende peres kohustused jagunenud – ja ohohooo, mis sealt kõik välja koorus!

Kodune koorem hõlmab endas tavaliselt olemasolevaid töökohti, mille täitmise eest palka ei maksta: kokk, koristaja, lapsehoidja, ehitustöoline, assistent, projektijuht ... Jah, need on paratamatult osa kodu ja paarisuhte ülalpidamisest ja raske on neid rahaks teisendada, aga igal juhul on tegu tööga. Tasuta tööga.

Niisiis, tee aga linnukesi ja kui avastad, et partneril on sinust tunduvalt rohkem linnukesi, lähene võimaluse korral siiski uudishimu ja tegutsemistahtega, eks. Kurnatud partner mõjutab kõike ja kõiki enda ümber! Paarisuhte pole võistlus, kummal raskem on, vaid võimalus koormat jagada.

Mõned tähelepanekud, mida arutelus silmas pidada: lisaks töö- ja ajamahule jälgige ka seda, kas mõlemal on soovi korral piisavalt võimalusi võtta ette kohustusi, millel on kindel algus ja lõpp ning mida saab teha üksinda (ilma laste eest vastutamata). Väga levinud on, et ühe poole kanda jäävad argised, lõppematud, muu olme sees tehtavad tegevused (pesu pesemine, köögipindade puhastamine, laste logistika organiseerimine), teise poole vastutada aga harvemad, üksi tehtavad tegevused (muru niitmine, millegi ehitamine, lambipirni vahetamine). Kohustuste koorem muutub väljakannatamatult raskeks tihti just siis, kui neid pisikesi, näiliselt möödaminnes tehtavaid asju kuhjub päeva nii palju, et ajul ei ole aega ega ruumi hinge tõmmata või mõelda mõtteid, mis pole kodu või perega seotud.

Ja nagu ikka – igas peres omamoodi! Kui teie kohustuste koorem jaguneb väga ebaühtlaselt, aga mõlema poole jaoks tundub see õigustatud, mugav ja toimiv, siis ei pea põhimõtte pärast muudatusi sisse viima – piisab sellest, kui küsite teineteiselt aeg-ajalt, kas praegune korraldus endiselt sobib, nii et saate kätt pulsil hoida ja näha, kas midagi peaks muutma.

Niisiis, tere tulemast täitma kohustuste koorma jagamise nimekirja! Uhh, pikk nimetus, aga teisisõnu: kui olete suhtes ja elate koos, on teil tõenäoliselt hunnik väljakujunenud koduseid kohustusi, mille täitmist emmalt-kummalt oodatakse. Siinse nimekirja abil saategi heita värsket pilgu praegusele seisule, et vajaduse korral korrekture teha!

	1. PARTNER	2. PARTNER
1–62 – olmetegevused		
63–96 – lastega seotud tegevused		
97–122 – suhetega seotud tegevused		
	1.	2.
1. elamise organiseerimine (üürivestlused, laenuvestlused, otsingud)	☐	☐
2. koristaja jm abitöölise otsimine/valimine/palkamine	☐	☐
3. lepingute vormistamine	☐	☐
4. arvete maksmine	☐	☐
5. kodu kaunistamine ja hubaseks muutmine	☐	☐
6. koduga seotud ehitustööde organiseerimine	☐	☐
7. kodu renoveerimine/nokitsemine	☐	☐
8. tehniliste murede lahendamine (lambipirnid, umbes torud, printer)	☐	☐
9. näitude edastamine teenusepakkujatele	☐	☐
10. pesu pesemine / kuivama panemine / sorteerimine	☐	☐
11. voodipesu, köögirätikute jm tekstiili pesemine/puhastamine	☐	☐
12. riiete triikimine	☐	☐
13. taimede kastmine ja hooldamine	☐	☐
14. aia/hoovi hooldamine	☐	☐
15. tolmu võtmine	☐	☐
16. põranda pesemine	☐	☐
17. voodi tegemine	☐	☐
18. mööbli kokkupanek/remontimine	☐	☐
19. WC/vannitoa puhastamine	☐	☐
20. suurpuhastus (köögikapid, juhtmesahtlid, riidekapid jms)	☐	☐

- 21. nõude masinasse panek / masina tühjendamine
- 22. nõude pesemine/kuivatamine/ärapanek
- 23. toiduainete ja majapidamisvahendite olemasolul silma peal hoidmine
- 24. majapidamisvahendite ostmine
- 25. toidunimekirja tegemine
- 26. sooduspakkumistel silma peal hoidmine
- 27. poes käimine / toidukaupade tellimine
- 28. kriisivarude eest hoolitsemine (patareid, tikud, vesi, kuivained jms)
- 29. nädalasisesed hommikusöögid
- 30. nädalasisesed lõunasöögid
- 31. nädalasisesed õhtusöögid
- 32. nädalavahetuse hommikusöögid
- 33. nädalavahetuse lõunasöögid
- 34. nädalavahetuse õhtusöögid
- 35. pärast söögitegu köögi koristamine
- 36. prügi sorteerimine
- 37. prügi väljaviimine
- 38. taaskasutuse juurutamine
- 39. ahju kütmine
- 40. küttevahendite organiseerimine / tuppa toomine (brikett, halud)
- 41. muru niitmine
- 42. lume rokimine
- 43. jooksvalt protsesside läbimõtlemine (kas torm lennutas mööbli laiali, kas enne kütmist on vaja korstnapühkijat, kas peaks lapsele autosse snäkki kaasa panema)

- 44. meditsiinivahendite valimine / soetamine / säilivusajal silma peal hoidmine
- 45. pisisjade asukohtade teadmine kodus (käärid, nõudepesuvahendid, varuvõtmed jms)
- 46. peremälestuste organiseerimine (fotošuurid, videod, fotoalbumid, postkaardid)
- 47. perekalendri haldamine (juuksurid, arstiajad, külaskäigud jms)
- 48. elektroonika ostmine/hooldamine
- 49. auto eest hoolitsemine (regulaarne/hooajaline)
- 50. auto eest hoolitsemine (ootamatused)
- 51. argieelarve planeerimine
- 52. finantstuleviku planeerimine
- 53. kultuursete tegevuste planeerimine
- 54. lemmiklooma toit
- 55. lemmiklooma arstikäigud
- 56. lemmiklooma jalutuskäigud
- 57. reise/väljasõitude planeerimine
- 58. nädalavahetuste sisustamine
- 59. väljasõitudeks pakkimine (enda asjad)
- 60. väljasõitudeks pakkimine (laste asjad)
- 61. väljasõitude järel lahtipakkimine
- 62. postkasti tühjendamine ja kirjade sorteerimine
- 63. laste õiste ärkamistega tegelemine
- 64. mähkmete vahetamine
- 65. kontakt lasteaiaga/kooliga (sh koosolekutel käimine)
- 66. lasteaeda-kooli-huviringi viimine
- 67. lasteaiast-koolist-huviringist toomine

68. laste huvitegevuste otsimine/organiseerimine/kontakt	☐ ☐
69. arstiaegade kokkuleppimine	☐ ☐
70. arsti juures käimine	☐ ☐
71. hommikurutiin	☐ ☐
72. õhturutiin	☐ ☐
73. lasteriie pesemine	☐ ☐
74. lasteriie ostmine	☐ ☐
75. hooajariie kaardistamine ja varumine	☐ ☐
76. lapse pesemine	☐ ☐
77. lapse toiduvajaduste haldamine / toitmine	☐ ☐
78. muud hügieenitoimingud (küünte lõikamine, kõrvade puhastamine jm)	☐ ☐
79. kärude/autotoolide/turvavarustuse otsimine, ostmine	☐ ☐
80. lapsega seotud tehnika valimine, ostmine, hooldamine (beebimonitor jm)	☐ ☐
81. vanemapuhkusel olemine	☐ ☐
82. haige lapsega kodus olemine	☐ ☐
83. töökoormuse vähendamine	☐ ☐
84. oma isikliku aja ohverdamine lapse nimel	☐ ☐
85. lapsehoidjate/lapsehoiu otsimine ja kokkuleppimine	☐ ☐
86. argilogistika organiseerimine	☐ ☐
87. lapsele sotsiaalsete elamuste organiseerimine (kinod, mängukad, üritused)	☐ ☐
88. jalutuskäigud, rattasõidud, ronimised, seiklused	☐ ☐
89. lapse sõpradele sünnipäevakinkide ostmine / sünnipäevalogistika	☐ ☐

90. lapse sünnipäeva organiseerimine, küllakutsed, võõrustamine	☐ ☐
91. kasvatusega seotud info otsimine	☐ ☐
92. mänguasjade/raamatute otsimine/soetamine	☐ ☐
93. rasestumisvastaste vahendite organiseerimine	☐ ☐
94. lapse kodutöödega abistamine	☐ ☐
95. lapsega suhte loomine ja tema huvide uurimine	☐ ☐
96. lapsest eemal olles „valves olemine“ (peolt koju minekud jms)	☐ ☐
97. rahaga panustamine eluasemesse (kodulaen, kommunaalid)	☐ ☐
98. rahaga panustamine argipäeva (toit, riided)	☐ ☐
99. rahaga panustamine sündmustesse (sünnipäevakingid, reisirid)	☐ ☐
100. mehe sugulastega kontakti hoidmine (kõned ja sõnumid, küllakutsed)	☐ ☐
101. mehe sugulaste hooldamine, abistamine	☐ ☐
102. naise sugulastega kontakti hoidmine (kõned ja sõnumid, küllakutsed)	☐ ☐
103. naise sugulaste hooldamine, abistamine	☐ ☐
104. pereliikmete huvide-hobide meeles hoidmine	☐ ☐
105. sünnipäevade-tähtpäevade meeles hoidmine	☐ ☐
106. sugulastele kingituste ostmine	☐ ☐
107. sõpradega kontakti hoidmine	☐ ☐
108. kogukonnaga suhtlemine (naabrid jm)	☐ ☐
109. külakosti organiseerimine	☐ ☐
110. küllakutsed	☐ ☐
111. võõrustamine (koristamine, toit, hubasus)	☐ ☐
112. paarisuhte vürtsitamine/süvendamine	☐ ☐

113. omavaheliste kohtingute organiseerimine	☐	☐
114. tulevikuplaanide arutelude alustamine	☐	☐
115. konfliktide harutamine, lahenduste otsimine	☐	☐
116. poolelijäänud vestluste taasalustamine	☐	☐
117. eneseareng	☐	☐
118. paariteraapia organiseerimine	☐	☐
119. seksi, intiimsuse ja naudingu üle arutlemine	☐	☐
120. vastastikuste tunnete ja nende väljanäitamise üle arutlemine	☐	☐
121. suhte seisukorra üle arutlemine	☐	☐
122. traditsioonide alustamine/jätkamine	☐	☐

KOKKU

-
1. PARTNER
 2. PARTNER

Eve Rodsky „Fair Play: A Game-Changing Solution for When You Have Too Much to Do (and More Life to Live)“ (2019)

Kui tunnete, et koormat on vaja pisut ühtlustada, siis see, kelle kanda mingi kohustus siamaani on olnud, võib anda ülevaate, milliste põhimõtete alusel on ta seda seni ellu viinud. Võib vabalt juhtuda, et saaks hakkama ka poole väiksema panusega, võib vabalt juhtuda, et teine partner tunneb end mugavalt pisut teiste põhimõtete-ga – see kõik on okei! Katsetage, kohanege, usaldage ja andke ka teisele võimalus uue kohustusega oma suhe luua!

Tegin oma Instagrami konto jälgijate seas ühe väga mitteakadeemilise küsitluse, millele vastas 24 tunniga 1382 inimest, kes märkisid, kuidas eeltoodud nimekirjas olevad koduse koorma tegevused nende kodus on jagunenud. Ei tulnud just suure üllatusena, et heterosuhetes on kodused, laste ja suhetega seotud tegevused jäänud vaikimisi naise kohustuseks.

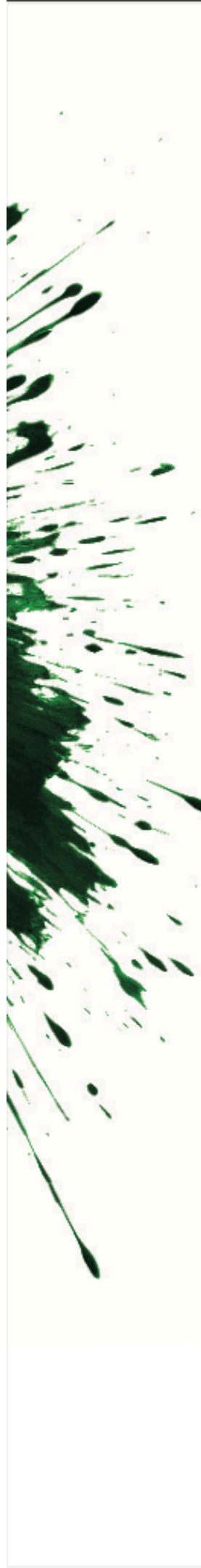
Diskuteerime siis ka veidi, pidades silmas, et ühegi vastuse puhul ei olnud tulemus 100%, nii et alati leidub vähemalt 10% peresid, kus mistahes üldistus ei kehti. Vastustest ilmnenuks sooliseks jagunemiseks on palju põhjuseid, mida on sotsioloogiliselt juba omajagu uuritud, nii et meil ei tarvitse ratast leiutada – vintskeim kurja juur on soorollid. Olgu siis kasvatuslikud (naistele õpetati juba tüdrukuna tegevusi-toimetusi, mida poistele ei õpetatud, ja vastupidi – mis siis hiljem ka automaatses dünaamika kujunemises rolli mängivad) või poolteadlikud – „naise töö on ju X, mehe töö on ju Y“. Kindlasti aitaks konteksti avada vastanute seas tehtud kvalitatiivne jätku-uuring, mis keskenduks just soorollide kujunemise põhjustele ja sellele, mis osa sellest on teadvustatud (ning mis on argumendid).

Nukker on see, et soorollid mitte ainult ei koorma heterosuhetes üht paarilist rohkem, vaid jätavad teise paarilise ilma võimalusest panustada partnersuhtesse või suhte loomisesse oma lapsega. Naised pole imeinimesed, kelle ajus toimetavad kosmilised, kõiketeadvad neuronid, ja mehed pole nunnud tobukesed, kes ei suuda meeles hoida isegi seda, kus sokid on või mis lasteaias laps käib – säärased naljad ja stereotüübid ei väärtusta ühtegi partnerit ega tee lihtsamaks ka teineteise väärtustamist. Veel sõnakõlke, mis kipuvad soorolle süvendama: mees „aitab“ pesta/koristada (ehk siis vastutav isik on keegi teine, mitte samas kodus elav mees)

entusiastlik, aga tulemuseks on AUSALT KA mõnnam paari- ja peresuhe!

Ja kui uued kokkulepped tehtud, siis päriselt andkegi teineteisele aega uue kohustusega kohaneda, leida oma süsteem, teha veits vigu ja luua toimiv protsess! Võite näiteks korra nädalas arutada, kuidas seni läinud on.

Jeeeeeeeeeeeeeeee, et kaasa mõtled! Ja jeeeeeeeeeeee, et toimub pidev eneseareng! Ja jeeeeeeeeeeee, et meil on ühiskond, kus iga inimene saab aina enam olla isiksus, mitte lihtsalt oma roll!

Auhinnatud kasvatusliku käsiraamatu „Jess, lapsed!“ (2021) mõteline järg, eellugu ja laiendus „Jess, inimesed!“ haarab su hoog- sasse grupivestlusesse, mille käigus lahkame meid lapsepõlvest vanaduseni (ja edasigi) saatvaid ühiskondlikke ootuseid ja survestavaid narratiive.

Kambakesi harutame pusadest lahti näiteks läbikukkumistunnet, kehasid, kahetsushirmu ja suhteid, aga ka vaimset tervist, seksuaalkelmikust, matuseid ja empaatiat. Ja karvu. Ja koristamist. Ja seedimist. Ja kogukonnatunnet.

Teisisõnu, selle raamatu lugemine on kui omade ja võõrastega maast ja ilmast lobisemine, mille käigus võid jutuvada vaikselt pealt kuulata, aga ka häälekalt sõna võtta ja teistega nõustuda või neile vastu vaielda.